

HERIJKING PREVENTIEF JEUGDBELEID GEMEENTE AALSMEER

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
• 1.1 Aanleiding	3
• 1.2 Doelstellingen	3
2. Wat verstaan we onder preventief jeugdbeleid?	3
• 2.1 Definitie preventief jeugdbeleid	4
• 2.2 Wettelijke taken	4
• 2.3 Aangrenzende beleidsvelden	4
• 2.4 Hervormingsagenda Jeugd	5
• 2.5 Werken met erkende interventies	5
• 2.6 Thema's preventief jeugdhulpaanbod	5
3. Onderzoek	5
• 3.1 Huidige thema's	5
• 3.2 Gezondheidsmonitor 2023	6
4. Conclusies en aanbevelingen	7
• 4.1 Actualiseren van het aanbod	8
• 4.1.1 Pedagogische basis	8
• 4.1.2 Mentale gezondheid	8
• 4.1.3 Ontmoeting en verbinding	9
• 4.2 Samenwerking en informele ondersteuning versterken	9
• 4.2.1 Samenwerking tussen domeinen	9
• 4.2.2 Versterken informele ondersteuning	10
• 4.3 Toegankelijkheid en doorverwijzing	10
• 4.3.1 Toegankelijkheid verbeteren	10

• 4.3.2 Doorverwijzing verbeteren	10
5. Evaluatie	11
6. Kanttekeningen	11
7. Financiën	11
8. Advies	13
9. Bijlage	14
• Vormen van preventie	
• Inzet op BRAVO	

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In Aalsmeer streven we naar een samenleving waarin ieder kind veilig, gezond én kansrijk kan opgroeien en zich kan ontwikkelen (uit de Strategienota Sociaal Domein, 2023). Door de huidige maatschappelijke en financiële druk is het ook belangrijk om hierin te kijken naar preventie. Met preventieve maatregelen kunnen problemen worden voorkomen, beginnende problemen in goede banen worden geleid en wordt voorkomen dat problemen terugkomen. Door in te zetten op preventie hoeven minder jeugdigen¹ gebruik te maken van (specialistische) jeugdhulp.

Onze samenleving is continu in beweging en daarom is het essentieel om na te blijven gaan of we het juiste doen. Momenteel ontbreekt een actueel beleidskader voor het preventief jeugdbeleid in Aalsmeer. Met deze herijking, voortkomend uit de Strategienota Sociaal Domein 2024 – 2027 *'Omzien naar elkaar, verbinden en versterken'*, willen we dit kader ontwikkelen en het preventieve jeugdbeleid beter laten aansluiten bij actuele behoeften van jeugdigen, ouders en verzorgers, én inspelen op maatschappelijke veranderingen.

Aalsmeer wil er zijn voor die jeugdigen en hun ouder(s)/verzorger(s) die ons het meest nodig hebben. Mentale en sociale problemen komen steeds vaker voor, zoals eenzaamheid, depressie, angststoornissen en verslaving, vooral ook onder jongeren. De gevolgen van corona zijn nog te merken. Dit vraagt ook om keuzes: wat moet én kan anders?

Daarom wordt ook ingezet op normaliseren. Dit betekent dat niet alle problemen door de gemeente opgelost kunnen worden. Inwoners worden aangemoedigd om hun eigen kracht en dat van hun netwerk te benutten. Wanneer zelfredzaamheid niet toereikend is, biedt de gemeente passende hulp en ondersteuning. Het doel is om een opvoedkundig klimaat te creëren waarin gezinnen,

---

¹ Met jeugdigen wordt er gerefereerd naar een leeftijdsgrens tussen de -9 maanden t/m 23 jaar.

wijken en scholen elkaar ondersteunen en, waar nodig, tijdige en op maat gemaakte hulp beschikbaar is.

1.2 Doelstellingen

De herijking van het preventieve jeugdbeleid heeft drie doelstellingen:

- 1. Actueler aanbod creëren:** het preventieve jeugdhulpaanbod afstemmen op actuele ontwikkelingen en de behoeften van jeugdigen en hun omgeving om meer impact te realiseren. Hierbij analyseren we dubbelingen, aanbod dat niet wordt gebruikt en kijken we naar passende interventies.
- 2. Versterken samenwerking en informele ondersteuning:** versterken van de samenwerking tussen jeugdhulpverleners, onderwijs en andere betrokken organisaties, om een beter geïntegreerd en efficiënter zorgnetwerk te realiseren. Daarnaast verkennen we hoe we informele netwerken beter kunnen benutten ter ondersteuning van jeugdigen.
- 3. Toegankelijkheid en doorverwijzing verbeteren:** zorgdragen dat preventieve jeugdhulp daadwerkelijk de jeugdigen en ouder(s)/verzorger(s) bereikt, door een verbeterde doorverwijzing en toegankelijker aanbod.

1.3 Leeswijzer

Om het preventief jeugdbeleid van Aalsmeer te verbeteren en adequaat in te richten, worden in dit plan de volgende onderdelen behandeld:

- Wat verstaan we onder preventief jeugdbeleid?
We geven een definitie van preventief jeugdbeleid (2.1), benoemen de wettelijke taken op basis van de Jeugdwet (2.2), stippen aangrenzende beleidsvelden aan (2.3), leggen de Hervormingsagenda Jeugd uit (2.4), werken met erkende interventies (2.5) en noemen de thema's van het preventief jeugdaanbod van Aalsmeer (2.6).
- Onderzoek
We bespreken de Strategienota Sociaal Domein (3.1) en de Gezondheidsmonitor 2024 (3.2).
- Conclusies en aanbevelingen
We kijken naar het actualiseren van het aanbod (4.1), versterken van de samenwerking en informele ondersteuning (4.2) en de toegankelijkheid en doorverwijzing (4.3).
- Evaluatie
Plannen die met de herijking samenhangen en het meten en rapporteren komt aan bod.
- Kanttekeningen
Ontwikkelingen waar rekening mee dient te worden gehouden.
- Advies
Een samenvatting van de conclusies en aanbevelingen.

2. Kaders

2.1 Definitie preventief jeugdbeleid

Het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) geeft een duidelijke beschrijving over preventief jeugdbeleid waarin zij tevens de noodzaak toelicht. Net als veel gemeenten in Nederland onderschrijft en hanteert gemeente Aalsmeer deze beschrijving:

"Preventief jeugdbeleid draagt bij aan het gezond, veilig en kansrijk opgroeien van kinderen en jongeren. Preventie kan voorkomen dat zij problemen krijgen. Het kan ook voorkomen dat kleine problemen groter worden en dat gezinnen intensieve hulp nodig hebben. Preventie is verder belangrijk omdat het geld scheelt. Er is dan minder jeugdhulp nodig, minder zorg en minder inzet van de politie."

2.2 Wettelijke taken

De wettelijke basis voor preventieve jeugdhulp ligt vast in de Jeugdwet² (artikel 2.1 en artikel 2.3). De Jeugdwet beschrijft dat de gemeente een jeugdhulpplicht heeft en moet voorzien in laagdrempelige toegang tot de jeugdhulp, ook na verwijzing door een arts. Het gaat om ondersteuning van hulp en zorg, niet zijnde preventie, bij opgroei- en opvoedproblemen,

---

² <https://wetten.overheid.nl/BWBR0034925/2025-01-01>

psychische problemen en stoornissen. Een voorziening dient echter pas te worden ingezet als het probleemoplossend vermogen van kind en ouders/verzorgers ontoereikend is (de 'eigen kracht'). De hulp varieert van advies tot opvoedhulp, tot verblijf bij pleegouders of psychiatrische zorg. De Jeugdhulp is er voor jeugdigen tot 18 jaar (en hun ouders/verzorgers), maar kan onder voorwaarden doorlopen tot maximaal 23 jaar, de zogenoemde verlengde jeugdzorg.

De Jeugdwet biedt ruimte voor maatwerk in de mate en vorm waarin gemeenten preventieve jeugdhulp aanbieden. Daarnaast vullen andere relevante wetgevingen, zoals de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), dit kader aan, bijvoorbeeld bij bredere gezinsondersteuning gelet op opvoeding en welzijn. Het preventief jeugd beleid grenst dan ook sterk aan andere beleidsvelden.

2.3 Aangrenzende beleidsvelden

Het is belangrijk om een onderscheid te maken tussen preventieve jeugdhulp en taken die bijvoorbeeld binnen het passend onderwijs vallen. Preventieve jeugdhulp richt zich op het voorkomen van problemen in brede zin terwijl passend onderwijs zich toespitst op de onderwijsondersteuning van leerlingen met specifieke behoeften. Dit onderscheid is nodig om te voorkomen dat middelen voor jeugdhulp worden ingezet voor bijvoorbeeld onderwijsgerelateerde vraagstukken.

Andere thema's waarbinnen preventie speelt, zijn onder meer gezondheids- en sportbeleid, inkomensbeleid, integraal veiligheidsbeleid, jeugdgezondheidszorg, en het kunst- en cultuurbeleid. Al het vrij toegankelijke en (meestal) kosteloze preventieve jeugdhulp aanbod in Aalsmeer, inclusief het aanbod vanuit aanpalende beleidsterreinen, staat opgenomen in het overzicht Preventieve Jeugdaanbod³. Dit overzicht wordt jaarlijks geüpdatet.

Daarnaast speelt het tiener- en jongerenwerk ook een belangrijke rol binnen preventie. Zij signaleren en ondersteunen tieners en jongeren bij opgroei- en ontwikkelingsproblemen. Door aanwezig te zijn op zowel fysieke als online plekken waar jongeren zich bevinden, kan laagdrempelige ondersteuning en begeleiding worden geboden.

2.4 Hervormingsagenda Jeugd

Landelijk biedt de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028⁴ handvatten voor verbetering van de jeugdzorg. Eén van de speerpunten is een nauwere koppeling tussen preventie en specialistische hulp. Het Rijk geeft hiervoor geen specifieke richtlijnen voor preventie af, waardoor de gemeente zelf bepaalt welk preventief aanbod zij ondersteunt en financiert. De focus in dit plan zorgt ervoor dat het preventieve jeugd beleid zich richt op bepaalde preventieve maatregelen en ondersteuning voor jeugdigen.

2.5 Werken met erkende interventies

De gemeente kijkt naar de inzet van (bewezen of goed onderbouwde) effectieve interventies om jeugdigen en hun gezinnen optimaal te ondersteunen. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van de Databank Effectieve Jeugdinterventies van het NJi. Deze databank bevat beschrijvingen van programma's voor steun en hulp bij opgroeien en opvoeden, die door een onafhankelijke erkenningscommissie zijn beoordeeld op kwaliteit en effectiviteit. Door deze erkende interventies in te zetten, wordt de kwaliteit van de ouder-kindrelatie verbeterd en kunnen gedragsproblemen effectief worden aangepakt. Dit draagt bij aan een veilige en stimulerende omgeving waarin jeugdigen kunnen opgroeien. Het gebruik van erkende interventies helpt bovendien bij het samenstellen van een effectief en kwalitatief aanbod binnen de gemeente.

2.6 Strategienota Sociaal Domein thema's preventief jeugdhulpaanbod

Allereerst wordt bij het preventieve jeugd beleid rekening gehouden met de kaders zoals gesteld in de Nota Sociaal Domein.

³ <https://www.aalsmeer.nl/sociaal-loket/publicatie/zorg-en-ondersteuning-voor-professionals-preventief-jeugdaanbod>

⁴ <https://open.overheid.nl/documenten/addec5d5-279c-40de-b607-7b64e8441602/file>

Gemeente Aalsmeer heeft in haar Strategienota sociaal domein vastgelegd extra aandacht te willen besteden aan de thema's (1) de 'pedagogische basis', (2) mentale gezondheid (bij jongeren) en (3) domein overschrijdende samenwerking tussen sport, cultuur, jongerenwerk, gezondheidszorg, onderwijs en kinderopvang.

Om deze thema's effectief met elkaar te verbinden, wordt rekening gehouden met de sociale basis. Aalsmeer streeft ernaar dat inwoners zich betrokken voelen bij elkaar en hun leefomgeving en onderling sociale verbanden aangaan. De sociale basis omvat wat bewoners samen met en voor elkaar doen.

Binnen dit kader wordt specifiek voor kinderen en gezinnen gesproken over de pedagogische basis. Dit onderdeel van de sociale basis richt zich op het ondersteunen van het opgroeien, opvoeden en de ontwikkeling van kinderen en jongeren.

1. De 'pedagogische basis'
  - o Dit omvat het ondersteunen van een optimale pedagogische basis, zoals het bieden van hulp aan ouders en verzorgers bij opvoedingsproblemen, maar ook hulp bij relatieproblemen van de ouders/verzorgers onderling. Tevens gaat dit om het voorkomen van huiselijk geweld en ondersteuning als dit toch optreedt.
2. Mentale gezondheid
  - o Het gaat hierbij om het informeren, stimuleren en begeleiden van jeugdigen. Het omvat het bevorderen van een gezonde leefstijl, het voorkomen van middelengebruik en het verminderen van risico's op mentale problematiek door preventieve maatregelen.
3. Domein overschrijdend samenwerken
  - o Het is van belang om adequaat preventief te kunnen werken en handelen. Dit omvat de samenwerking tussen professionals en het koppelen van inzet over verschillende beleidsterreinen.

3. Onderzoek

3.1 Huidige thema's

Vanuit deze thema's is gekeken naar trends, ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken die momenteel spelen onder jeugdigen en hun ouder(s)/verzorger(s).

Professionals die werken met jeugdigen in gemeente Aalsmeer gaven net als in maart 2023 aan dat de drie thema's mentale gezondheid, de pedagogische basis en domein overschrijdend samenwerken nog steeds van belang zijn om op in te zetten.

De uitvraag is gedaan onder professionals bestaande uit huisartsen, Jeugdgezondheidszorg ((JGZ)/GGD), welzijnsorganisaties, onderwijsinstellingen, verslavingszorg, cultuur- en sport, vrijwilligersorganisaties en de bibliotheek. Ook onze eigen hulpverlening en de beleidsadviseurs hebben input geleverd.

- **Pedagogische basis**

Professionals signaleren dat ouders/verzorger(s) elkaar niet snel bevragen of ondersteunen bij opvoedvraagstukken. Individualisering en opvoedonzekerheid spelen hierbij een rol, evenals conflicten binnen het gezin. Ook problematische scheidingen en ouders met verslavingsproblematiek of psychische problemen werden als ontwikkelingen genoemd. Veelvuldig gebruik van social media door het kind vormt eveneens een belangrijk aandachtspunt, waarbij ouders vaak worstelen hoe zij hier het beste mee om kunnen gaan.
- **Mentale gezondheid**

Er wordt aangegeven dat het mentale welzijn van jongeren sinds 2017 is afgenomen, met name bij meisjes. Psychische problematiek speelt vooral tussen de leeftijd van 12 en 16 jaar. Factoren zoals prestatiedruk, angst en onzekerheid kunnen hierin een rol spelen. Veel interactie gebeurt online, waardoor jongeren elkaar minder fysiek ontmoeten en sociaal contact beperkt is, wat kan bijdragen aan gevoelens van eenzaamheid.

Daarnaast hebben jongeren te maken met problemen zoals verslaving aan online gokken. Ook het gebruik van e-sigaretten (vapen) onder jongeren is de afgelopen tijd aanzienlijk gestegen. Sociale media vormen bovendien zelf een bron van druk voor jongeren.

- **Domein overschrijdend samenwerken**

Er is behoefte aan intensievere en laagdrempeligere samenwerking tussen partijen, zodat zij elkaar beter kunnen versterken in het aanbod en effectiever preventief kunnen werken. Er is vraag naar gerichtere hulp en meer onderlinge samenwerking tussen organisaties. Het is belangrijk dat organisaties elkaars kracht kennen en elkaar goed weten te vinden. Het benutten van elkaars expertise en het versterken van laagdrempelig contact tussen jeugdhulpverlening en betrokken partijen zijn van groot belang. Professionals benadrukken de noodzaak van frequenter contact om preventief handelen verder te bevorderen.

- **Nieuw thema: ontmoeting en verbinding**

Naast de eerder genoemde thema's, is door professionals ook een nieuw aandachtspunt aangedragen: het gemis aan echte verbinding en ontmoeting onder jeugdigen. Dit thema wijst op het belang van sociale interactie en het versterken van fysieke ontmoetingsplekken waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten en samen activiteiten kunnen ondernemen.

De consultatie laat zien dat de drie hoofdthema's onverminderd actueel blijven, naast het aanvullende thema *ontmoeting en verbinding*. Er dient te worden ingezet op het versterken van de samenwerking tussen partijen en informele ondersteuning. Daarnaast is het belangrijk om de focus te leggen op de toegankelijkheid van het aanbod en het verbeteren van de doorverwijzing. Deze inzichten dragen bij aan de verdere herijking en uitvoering van het beleid in de gemeente.

3.2 Gezondheidsmonitor 2023

De ontwikkelingen gezien door professionals in Aalsmeer worden bevestigd in de uitkomsten van de Gezondheidsmonitor 2023. Dit is een grootschalig onderzoek naar de gezondheid, het welbevinden en leefstijl onder tweede- en vierdeklassers van het regulier voortgezet onderwijs. Voor het onderzoek zijn digitale vragenlijsten afgenomen onder alle scholen in Amstelland. In Aalsmeer deden 571 jongeren mee, dat is bijna twee derde van alle leerlingen in Aalsmeer in klas 2 (meestal 13 of 14 jaar) en klas 4 (meestal 15 of 16 jaar).

Ongeveer een kwart van de Aalsmeerse jongeren heeft psychische klachten. Een op de twee jongeren ervaart vaak stress. Meisjes ervaren vaker eenzaamheid (41% tegenover 19%), psychische klachten (35% tegenover 13%) en stress (68% tegenover 31%) dan jongens.

Het aandeel jongeren in Aalsmeer met een risico op problematisch gebruik van sociale media is gestegen van 7% in 2021 naar 12% in 2023. De jongeren vinden het bijvoorbeeld moeilijk om met sociale media te stoppen of komen slaap te kort door het gebruik van sociale media. Meisjes lopen een hoger risico op problematisch gebruik van sociale media.

In Aalsmeer vaper jongeren vaker wekelijks (10%) dan jongeren in de rest van de regio (5%) en in Nederland (9%). Ook heeft een hoger percentage in Aalsmeer in de laatste 4 weken alcohol gedronken (29%) dan in de rest van de regio (21%) en in de rest van Nederland (27%). Het percentage dat wiet of hasj heeft gebruikt in de laatste 4 weken is gestegen van 4% in 2021 naar 7% in 2023.

Op het gebied van sport, bewegen Aalsmeerse jongeren vaker bij een club of sportschool (85%) dan in de rest van de regio (82%) en Nederland (76%). Het bevorderen van een gezonde leefstijl zal in deze herijking niet extra belicht worden.

De uitkomsten laten zien dat het belangrijk is om blijvend in te zetten op mentale gezondheid aangezien veel jongeren psychische klachten en/of stress ervaren. Bovendien is het belangrijk om een onderscheid te maken tussen meisjes en jongens in het benaderen van deze problematiek.

Daarnaast blijkt dat problematisch gebruik van sociale media is gestegen waardoor het een

belangrijker aandachtspunt is geworden om op in te zetten. Ook blijft het gebruik van alcohol en wiet/hasj stijgen. Het wekelijks gebruik van e-sigaretten ligt hoger dan het regionale en nationale gemiddelde.

Tabel 1.

Categorie	Indicator	Aalsmeer	Vergelijking
Mentale gezondheid	Psychische klachten	26% in 2023 t.o.v. 24% in 2021	Regio: 25%, Nederland: 27%
	Stress	50%	Regio: 50%, Nederland: 50%
	Eenzaamheid meisjes vs jongens	41% vs 19%	
	Psychische klachten meisjes vs jongens	35% vs 13%	
	Stress meisjes vs jongens	68% vs 31%	
Leefstijl	Sporten bij club of sportschool	85%	Regio: 82%, Nederland: 76%
	Problematisch gebruik sociale media	12% in 2023 tov 7% in 2021	Regio: 13%, Nederland: 13%
Middelengebruik	Wekelijks vaperen	10%	Regio: 5%, Nederland: 9%
	Alcoholgebruik in laatste 4 weken	29%	Regio: 21%, Nederland: 27%
	Wiet/hasj in laatste 4 weken	7% in 2023 t.o.v. 4% in 2021	Regio: 6%, Nederland: 5%

4. Conclusies en aanbevelingen

Gelet op de huidige thema's, de perspectieven van professionals en de eerder gestelde doelstellingen - zoals het actualiseren van het aanbod, het versterken van samenwerking en informele ondersteuning, en het verbeteren van de toegankelijkheid en doorverwijzing doen we de volgende aanbevelingen:

4.1 Actualiseren van het aanbod

Op basis van de analyse en verkregen inzichten is het van belang een aanbod te hebben dat beter aansluit. In lijn met de doelstelling om een actueel aanbod te creëren, worden de volgende aanbevelingen gedaan met betrekking tot de thema's:

4.1.1 Pedagogische basis

Voor het versterken van een optimale pedagogische basis adviseren wij om aanbod te creëren op de volgende gebieden:

- Hulp aan ouders en verzorgers bij opvoedingsproblemen/opvoedonzekerheid.
Momenteel wordt de cursus 'Omgaan met Pubers' afgenomen, deze goed onderbouwde interventie leert ouders om te gaan met de uitdagingen die de puberteit met zich meebrengt en zo een positieve ontwikkeling van pubers te bevorderen. Deze cursus wordt voortgezet binnen het projectplan 'Mentale gezondheid, 2025'.
De aanbeveling is om ook onderzoek te doen naar cursussen die zich focussen op digitale opvoedvaardigheden in het kader van social media gebruik.
- Groepen voor kinderen van ouders met verslavingsproblematiek of psychische problemen organiseren (KOPP/KOV⁵).
Dit wordt momenteel gemist in het aanbod door jeugdhulpverlening en professionals. Om hierin te voorzien, zal de goed onderbouwde interventie 'KopOpOuders' onder de

⁵ Kinderen van Ouders met Psychische Problemen (KOPP) en Kinderen van Ouders met Verslavingsproblemen (KOV)

aandacht worden gebracht. Dit betreft een gratis, anonieme online groepscursus en een individuele online zelfhulp cursus voor ouders met psychische of verslavingsproblemen en/of hun partners. Dit geldt ook voor de goed onderbouwde interventie Kopstoring, een anonieme en gratis online groepscursus gericht op jongeren van ouders met psychiatrische en/of verslavingsproblemen in de leeftijd van 16 t/m 25 jaar. Beide interventies zullen ook worden opgenomen in het overzicht Preventieve Jeugdaanbod⁶.

Als aanvullende aanbeveling wordt de goed onderbouwde interventie 'Piep zei de muis' aangeraden. Deze interventie is voor kinderen van 4 tot en met 8 jaar die opgroeien met veel spanning en stress als gevolg van ziekte, psychosociale, psychische of verslavingsproblemen in het gezin.

Tot slot wordt aanbevolen om tot een interventie te komen voor de leeftijdsgroep van 12 tot 18 jaar, waarbij ontmoeting met lotgenoten centraal staat.

- Ontmoeting/lotgenotencontact tussen ouders/verzorgers van (jonge) kinderen organiseren. De behoefte aan het onderling uitwisselen van informatie is aanwezig bij ouders/verzorgers. De aanbeveling is om een ontmoetingsplek te organiseren vanuit Kansrijke Start en mogelijk de werkgroep VVE, de opstart kan plaatsvinden eind 2025. Kansrijke Start is bedoeld om voor, tijdens en na de geboorte voor een goede voorbereiding te zorgen van de zwangerschap en het ouderschap. Het gaat om vroegsignalering van risico's voor het gezond en veilig opgroeien van het kind en een integrale aanpak van zorg en (opvoed)ondersteuning. Dit komt voort uit de Brede SPUK GALA⁷. Aan de ontmoetingsplekken kunnen ook thema's worden gekoppeld. Denk aan informatieve bijeenkomsten voor ouders over gezond eten (JOGG), autisme, hoe werkt het Nederlandse zorg- en onderwijssysteem etc.
- Ondersteuning bij problematische scheidingen tussen ouders/verzorgers. Met het uitvoeringsplan 'Conflictscheidingen, 2024/2025' worden acties gekoppeld aan dit thema en trainingen gegeven voor kinderen wiens ouders scheiden. Ook worden er voor scheidende ouders (en hun netwerk) online webinars georganiseerd die (overwegen) om te scheiden.

4.1.2. Mentale gezondheid

Binnen het thema mentale gezondheid ligt de nadruk op het informeren, stimuleren en begeleiden van jongeren. Wij adviseren om maatregelen te ontwikkelen om te ondersteunen in hun ontwikkeling en welzijn op de volgende gebieden:

- Uitvoering van het projectplan 'Mentale Gezondheid, 2025'. Zorgen voor opvolging van de acties in het projectplan, met tussentijdse evaluaties en bijsturing waar nodig.
- Preventie van middelengebruik. Geadviseerd wordt om lokale campagnes in te zetten op het gebied van vapes en online gokken. Deze campagnes moeten jongeren niet alleen informeren over de risico's, maar ook praktische handvatten bieden om gezonde keuzes te maken.
- Training in omgaan met emoties, stress, sociale- en prestatiedruk. Aanbevolen wordt om programma's zoals 'Grip op je Dip' (effectief volgens eerste aanwijzingen) blijvend te communiceren. Deze anonieme, online groepscursus biedt hulp aan jongeren (16 -25 jaar) met sombere gevoelens of depressieve klachten. De online chatgesprekken met professionals, zelfhulpmodules en praktische tips kunnen stemming en mentale gezondheid verbeteren. De extra aanbeveling is om binnen mentale gezondheid met een sterkere focus te kijken naar de problematieken die bij meisjes spelen. Momenteel komt eens per 3 maanden het expertiseteam meiden in kwetsbare posities binnen de gemeente bij elkaar waar zorg, veiligheid en beleid worden verbonden. Initiatieven kunnen binnen dit overleg worden besproken.

⁶ https://www.aalsmeer.nl/sociaal-loket/publicatie/zorg-en-ondersteuning_voor-professionals_preventief-jeugdaanbod

⁷ De Brede SPUK GALA is een specifieke uitkering (SPUK) vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). De regeling is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld door het Rijk voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis.

- Met de scholen in gesprek gaan om lessen aan te bieden op het gebied van social media gebruik of medische onderwerpen. Een overkoepelend thema zou kunnen zijn: hoe ga je om met emoties?
Lesmateriaal moet afgestemd worden op bestaande programma's van de scholen. Zo besteden verschillende scholen aandacht aan middelenpreventie en omgaan met stress en prestatiedruk (zoals beschreven in de Gezondheidsmonitor 2023). De JGZ biedt op middelbare scholen leerlingen preventie gezondheidsonderzoeken aan waarvan de uitkomsten worden verwerkt in schoolgezondheidsprofielen, op basis waarvan scholen kunnen kiezen voor preventieprogramma's gericht op leefstijl en gezondheid. JGZ kan ook ouders ondersteunen bij lichte opvoedvragen om de thuisomgeving te versterken.

4.1.3. Ontmoeting en verbinding

Sociale verbinding is een nieuw thema gericht op het ondersteunen van jongeren in hun persoonlijke ontwikkeling en sociale vaardigheden. De volgende aanbevelingen sluiten hierop aan:

- Toegankelijke ontmoetingsplekken.
Het is belangrijk om te kijken hoe jongeren het beste bereikt kunnen worden en op basis daarvan laagdrempelige plekken te creëren waar zij elkaar kunnen ontmoeten en sociale contacten kunnen opbouwen.
Het uitvoeringsplan 'Ontmoeten in Aalsmeer 2024-2026' richt zich al op het versterken van sociale samenhang en ontmoetingsmogelijkheden in de gemeenschap.
Een aanbeveling is om behoefteonderzoek onder jongeren te doen in relatie tot ontmoetingsplekken, bijvoorbeeld door te kijken naar jeugdruimtes en jongeren actief te betrekken bij het beheer en de organisatie van activiteiten.
- Het stimuleren van jongeren om deel te nemen aan (online) groepen van jongeren waarin ze werken aan hun sociale ontwikkeling en van elkaar leren.
Een aanbeveling is om het aanbod beter onder de aandacht te brengen via scholen, buurthuizen en sociale media.

4.2 Samenwerking en informele ondersteuning versterken

4.2.1 Samenwerking tussen domeinen

De samenwerking tussen professionals uit domeinen zoals sport, cultuur, jongerenwerk, gezondheidszorg, onderwijs en kinderopvang wordt benadrukt. Het combineren van expertise vanuit verschillende sectoren maakt het mogelijk om effectiever en preventiever te handelen. Een voorbeeld is het inzetten van sportactiviteiten als onderdeel van jeugdhulpverlening om jongeren te ondersteunen. De volgende aanbevelingen bouwen hierop voort:

- Organiseren van een informatiemarkt/themadag.
Breng aanbieders, ouders en professionals samen waarbij preventieve thema's zoals stress, opvoeding en sociale vaardigheden centraal staan. Deskundigen kunnen het beschikbare aanbod toelichten en verbindingen tussen partijen versterken.
- Duidelijke taakverdeling en afstemming.
Stel afspraken op over wie welke ondersteuning biedt om overlap te voorkomen en samenwerking te verbeteren. Focus op betere afstemming tussen preventiemedewerkers en de gemeente, zodat hulpaanbod beter aansluit op de behoeften van inwoners.

4.2.2. Versterken informele ondersteuning

Informele netwerken bieden waardevolle ondersteuning ter aanvulling op professionele hulp. Het benutten van de kracht van buurtgroepen, vrijwilligers en de eigen netwerken van gezinnen kan bijdragen aan vroegtijdige hulp en versterking van sociale samenhang. De volgende aanbevelingen worden gegeven:

- Eigen netwerk versterken.
Stimuleer gezinnen om problemen binnen hun eigen netwerk te bespreken en op te lossen, met de nadruk op het benutten van eigen kracht.
- Inzet van gezinnen in de buurt en vrijwilligers.
Informeel buurtgroepen en vrijwilligersorganisaties over beschikbare hulp en moedig hen aan deze informatie binnen hun netwerken te delen.
Als aanvullende aanbeveling wordt voorgesteld om bijvoorbeeld ouders die positieve

ervaringen hebben met het aanbod in te zetten als ambassadeurs, zodat zij anderen kunnen inspireren.

4.3 Toegankelijkheid en doorverwijzing

Het verbeteren van de toegankelijkheid en doorverwijzing binnen de preventieve jeugdhulp is essentieel om ouders, jongeren en professionals snel en eenvoudig toegang te bieden tot passende ondersteuning.

4.3.1. Toegankelijkheid verbeteren

Aanbevelingen:

- Bied meer groepsgericht (online) aanbod aan, zoals opvoedcursussen en programma's voor pubers, en maak dit beter zichtbaar via scholen, sportclubs, bibliotheken en gezondheidscentra. Versterk ook de zichtbaarheid van programma's vanuit de GGD en op Aalsmeer Actief.⁸
- Partijen stimuleren om het aanmelden voor activiteiten of hulp zo laagdrempelig mogelijk te maken, bijvoorbeeld door gebruik van een app of korte(re) formulieren.

4.3.1. Doorverwijzing verbeteren

Aanbevelingen:

- Doorstroomschema's en protocollen.
Verbeter de doorverwijzing tussen professionals met duidelijke doorstroomschema's. Ontwikkel protocollen voor vroegtijdige doorverwijzing bij risicosignalen.
- Gebruikmaken van ervaringsdeskundigheid.
Bij bepaalde interventies wordt aanbevolen om te onderzoeken of ervaringsdeskundigheid ingezet kan worden. Het plan 'Ervaringsdeskundigheid, 2024 – 2026' gaat dieper in op dit onderwerp.

Deze herijking benadrukt de noodzaak om het preventieve jeugdbeleid te versterken door beter samen te werken, de toegankelijkheid van hulp te verbeteren en in te spelen op actuele behoeften. Tegelijkertijd moet er aandacht blijven voor de effectiviteit van interventies en het uitbreiden van het aanbod op ontbrekende gebieden.

5. Evaluatie

Eind 2025 evalueren we de nota Sociaal Domein en nemen we de eerste ervaringen met de acties uit deze herijking mee. Daarbij worden indicatoren uit de uitvoeringsplannen 'Brede SPUK', 'Ervaringsdeskundigen', 'Mentale Gezondheid' en 'Ontmoeten' behandeld.

Met betrekking tot het aanbod wordt gekeken naar deelnamecijfers van interventies, de evaluatie van het programma Kansrijke Start, bevindingen vanuit het kernteam preventie bestaande uit professionals (dat vier keer per jaar bijeenkomt), de benutting van middelen voor preventie, en de doorstroming na doorverwijzingen. Deze gegevens worden gebruikt voor meting en rapportage.

6. Kanttekeningen

Bij de uitwerking van het beleid dienen we rekening te houden met diverse uitdagingen en bezuinigingen die een aanzienlijke impact zullen hebben op het sociaal domein.

De GGD/JGZ wordt geconfronteerd met geplande bezuinigingen in 2026, net als het tiener- en jongerenwerk. Het jongerenwerk wordt per januari 2026 anders ingericht en zal zich voortaan richten op de leeftijdsgroep van 12 tot 23 jaar, terwijl het tienerwerk voor 10- tot 12-jarigen wordt afgebouwd. Overlappende activiteiten, zoals zaalvoetbal en activiteiten op scholen, zullen worden verminderd. De focus komt meer te liggen op jongeren coaching, jeugdwerk plus en meidenwerk.

---

⁸ <https://www.aalsmeeractief.nl/>

Daarnaast moeten we ons voorbereiden op de onzekerheden rondom de Brede SPUK GALA middelen, evenals de aangekondigde bezuinigingen vanuit het Rijk. De middelen vanuit de Brede SPUK zijn niet toereikend en lopen af, wat extra druk zet op de beschikbare budgetten. Bovendien zijn er forse landelijke bezuinigingen op preventieve programma's gericht op middelengebruik en mentale gezondheidsproblemen, deze vergroten de druk op de gemeente.⁹ Het is belangrijk om de gevolgen hiervan in overweging te nemen.

Tot slot is er in 2025 een flinke financiële opgave voor de specialistische jeugdhulp. Hierin is verkend in hoeverre preventieve activiteiten hierbij kunnen worden betrokken, maar ook bijdragen aan het efficiënter inzetten van beschikbare middelen.

7. Financiën

De ontwikkelingen binnen het sociaal domein vragen om een herziening en afbouw van specifiek aanbod. Dit zal leiden tot het verminderen van dubbelingen.

Om binnen de financiële beperkingen effectief te blijven werken, worden de volgende aanpassingen voorgesteld: interventies waarbij individuen en hun sociale netwerk samenkomen om plannen te maken rondom pedagogische vraagstukken worden verminderd. De focus verschuift van interventies gericht op conflictscheidingen naar bredere ondersteuning voor ouders en verzorgers, zoals hulp bij opvoedingsproblemen, KOPP/KOV (Kinderen van Ouders met Psychische Problemen/Verslaving) en lotgenotencontact tussen ouders van jonge kinderen. Daarnaast wordt de focus op ontmoeting en verbinding, samenwerking en versterken van de informele ondersteuning, en toegankelijkheid en de doorverwijzing verkend.

Vanaf januari 2026 kunnen specifieke interventies, waarbij individuen en sociale netwerken samenkomen om plannen te maken rondom pedagogische vraagstukken, worden gehalveerd. Daarnaast wordt voorgesteld om het resterende bedrag na uitnutting vanuit vroeghulp anders in te zetten. Deze resterende middelen bieden ruimte binnen het preventieve domein voor andere doeleinden.

Door herstructurering en onbenut aanbod verwachten we dat er ongeveer €55.000¹⁰ resterende middelen zijn. Binnen deze middelen is bekeken hoe we het preventieve beleid kunnen blijven versterken ondanks de financiële beperkingen en uitdagingen. Met deze verschuiving van middelen kunnen ook taken veranderen en daarmee de inzet van capaciteit binnen de betrokken organisatie.

Tabel 2.

Preventiebudgetten			Resterende middelen
	Oorspronkelijk bedrag	Verwachte uitnutting per 2026	Resterend bedrag
Toekomstgericht netwerkplan t.a.v. pedagogische vraagstukken	€22.200	€11.100	€11.100
Vroeghulp	€26.900	€16.900	€10.000
Begeleiding scheiding	€19.900	€19.900	-
Versterken eigen kracht	€84.800	€50.880	€33.920
Totaal	€153.800	€98.780	€55.020

Tabel 3.

⁹ <https://www.trimbos.nl/actueel/blogs/bezuinigingen-op-preventie-van-middelengebruik-en-mentale-gezondheidsproblemen/>
¹⁰ OVA-indexatie 2024-2025 is hierin niet meegenomen.

Kosten nieuwe initiatieven		
	2025	2026
Mentale gezondheid <ul style="list-style-type: none"> • <i>Omgaan met Pubers</i> • <i>Preventief groepsaanbod beginnende klachten</i> • <i>Theatervoorstellingen over mentaal welzijn</i> • <i>Communicatiecampagne</i> • <i>Medewerkers werkende met jeugdigen versterken omgang mentale gezondheid</i> 	Dekking uit NPO ¹¹ en SPUK-GALA	Totaal: €25.500 €6.700 €6.700 €9.600 €1.500 €1.000
Pedagogische basis <i>KOPP/KOV</i> <i>Interventie ontmoeting lotgenoten</i>		Totaal: €18.000 €15.000 €3.000
Ontmoeting en verbinding <i>Behoeftonderzoek jongeren</i> <i>Communicatie (online) groepsactiviteiten</i>	-	-
Samenwerking en informele ondersteuning versterken <i>Informatiemarkt/themadag</i> <i>Ouders als ambassadeurs</i>	-	-
Toegankelijkheid en doorverwijzing verbeteren <i>Online zichtbaarheid en promotie</i> <i>Protocol en doorverwijzing</i>	-	-
Totale kosten		€43.500

8. Advies

Het advies is om vanaf 2026 het preventieve jeugdbeleid efficiënter in te richten door de preventiebudgetten anders in te zetten. Dit gebeurt op basis van: financiële uitnutting (budgetten die structureel onderbenut blijven, worden herverdeeld), overlap in aanbod (activiteiten met vergelijkbare doelen worden teruggebracht) en de mate van passendheid binnen het preventieve beleid (afgestemd op de actuele beleidsdoelen en prioriteiten). Hiermee wordt gestreefd naar een gericht en effectiever gebruik van de beschikbare middelen.

Door geen inzet meer van dubbel preventieaanbod wegens onderbesteding kunnen de budgetplafonds naar beneden op diverse onderdelen. Hierdoor worden middelen vrijgespeeld om anders in te zetten. Deze middelen worden niet direct opnieuw ingezet. We doen nu wat nodig is en het meest zichtbaar effect geeft. Alle onderdelen blijven van belang, maar er moeten keuzes gemaakt worden vanwege de eerder geplaatste kanttekeningen.

Concreet betekent dit dat de onderdelen 'Ontmoeting en verbinding' en 'Samenwerking en Informele ondersteuning versterken' kunnen worden opgenomen in het uitvoeringsplan 'Ontmoeten in Aalsmeer 2024-2026' en de Onderwijsagenda 2024 – 2027. Voor deze onderdelen zullen momenteel geen middelen vanuit de herijking worden ingezet. De acties kunnen in samenwerking met het onderwijs worden vormgegeven, eventueel met behulp van de middelen voor de onderwijsagenda. Dit omvat onder meer het organiseren van een informatiemarkt/thema(mid)dag en het ontwikkelen van een ontmoetingsplek voor ouder(s)/verzorger(s).

De beoogde inzet vanaf 2026 zal gericht zijn op de onderdelen 'mentale gezondheid' en de 'pedagogische basis', zodat we gezamenlijk grip en regie houden op de jeugdhulp.

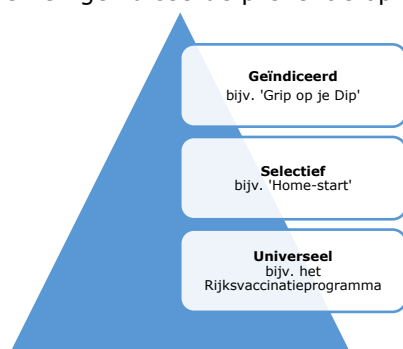
¹¹ [Gemeenten en het Nationaal Programma Onderwijs | Nationaal Programma Onderwijs](#)

9. Bijlage

9.1 Vormen van preventie

Preventie richt zich op het bevorderen van welzijn en het voorkomen van problemen bij jeugdigen en hun ouder(s)/opvoeder(s). Het NJi biedt richtlijnen en inzichten voor vormen van preventie.

Preventie kent voor interventies en programma's drie niveaus: universele, selectieve en geïndiceerde preventie. Universele preventie is gericht op de gehele doelgroep, selectieve preventie op risicogroepen en geïndiceerde preventie op individuen.

Universele preventie richt zich op alle kinderen en jongeren en hun opvoeders. Een voorbeeld is het Rijksvaccinatieprogramma.

Selectieve preventie richt zich op groepen kinderen, jongeren en opvoeders met een verhoogd risico op problemen. Een voorbeeld is het programma Home-Start, gericht op het versterken van opvoedvaardigheden van ouders.

Geïndiceerde preventie richt zich op individuele kinderen, jongeren en opvoeders met een verhoogd risico op problemen, en op jeugdigen en opvoeders met een beginnend probleem. Een

voorbeeld is de cursus Grip op je dip voor het leren omgaan met depressie.

9.2 Inzet op BRAVO

Inzetten op preventie is effectief wanneer een stevige basis wordt gelegd, het BRAVO-model maakt dit mogelijk. Dit gezondheidsbevorderingsmodel biedt een kader dat jongeren bewust maakt van een gezonde leefstijl door te werken vanuit vijf pijlers: bewegen, roken (niet-roken), alcohol (matig of geen gebruik), voeding en ontspanning. Het model vormt de kern van veel preventieve interventies en sluit aan bij de drie preventieniveaus: algemene preventie voor de gehele doelgroep, selectieve preventie voor risicogroepen, en geïndiceerde preventie voor individuen met specifieke behoeften.

BRAVO¹² wordt toegepast in verschillende contexten, zoals scholen, sportverenigingen en andere instellingen die met jongeren werken. Het doel is om jongeren al op een jonge leeftijd bewust te maken van gezonde keuzes, zodat zij deze gewoonten meenemen op latere leeftijd. Initiatieven binnen het BRAVO-model bestaan uit educatieve programma's, gerichte campagnes en het creëren van omgevingen waarin gezonde keuzes de norm zijn en makkelijk worden gemaakt.

Ook binnen het preventieve jeugdbeleid van gemeente Aalsmeer ligt de nadruk op BRAVO. De gemeente biedt programma's en activiteiten die jongeren stimuleren om gezonde keuzes te maken en een duurzame leefstijl te ontwikkelen. Het zoveel mogelijk toepassen van de vijf BRAVO-pijlers draagt bij aan een samenhangend en toegankelijk preventieaanbod dat aansluit bij de behoeften van jongeren.

---

¹² <https://www.zonmw.nl/nl/leefstijl>